

ESIMENE PEATÜKK

„No nii, kursant Tamm! Palju õnne! Teie esimene laip on saabunud!”

Ulja juuksepahmakaga noormees ajas end laua tagant püsti, otsekui oleks ta nuiaga vastu pead saanud, ja vaatas mulle ehmunud pilgul otsa: „*What the fuck!* Kuhu saabunud? Siia või?”

Ma nautisin seda hetke täiega, sest kõik need päevad, mil me olime üheskoos jahtinud koridoridest kadunud jalgrattaid ning keldritest pihta pandud moosipurke, oli mu noor paarimees unistanud päevast, mil ta saab lõpuks tegelda „tõelise juhtumiga”, milleks oli tema jaoks päris ehtne laip.

„Ühest küljest on naiss, et meil nii vähe rahvast tape-takse,” arutles ta auto esiistmel veganburksi pugides, „aga no üks laip võiks ju ikka olla. Muidu tuleb välja, et olen õppinud politseikoolis ilmaasjata, kuidas mõrvapaigal toimetada.”

Kevin Tamm saabus meie osakonda 2020. aasta kevadel. Kui ma teda esimest korda vilksamisi nägin, paistis ta mulle paraja kekatsina, tänu oma kummalisele soengule, mis jättis mulje, nagu oleks juuksur hakanud tüübi pead kiilaks ajama, kuid siis äkki töö pooleli jätnud ja vehkat teinud, mille tulemusel jäi kliendi pealaele naljakas juuksepahmakas. Hiljem sain Kevinilt teada, et see pidi

olema maailma kõige moekam soeng, mida suudab Tallinas meisterdada vaid juuksurisalongi Hot Hair esijuuksur Konstantin, kelle kääride alla pääsemiseks tuleb oodata vähemasti kolm kuud, aga teinekord ka kauem.

Keviniga juhatas mind kokku juhtivinspektor Palm, kui ta kutsus mind enda juurde kabinetti ja teatas ilma suurema tseremooniata: „Kuule, Samuel! Sa oled ehk juba näinud, et meil on majas praktikant – kursant Tamm. Ta õpib Sisekaitseakadeemias viimasel kursusel ja ma tahaks teda kangesti meile tööle võtta. Tundub olema arukas kutt ja meil on noort verd vaja! Aga praktika ajaks vajab ta enda kõrvale kogunud juhendajat, kes aitaks tal politseitöö köögipoolega tutvust teha. Ma olen siin ühe ja teisega nõu pidanud ning kõik on seda meelt, et sellesse rolli sobiks kõige paremini vaneminspektor Part! Pealegi pole sul hetkel paarimeest, nii et ühtlasi täidaks me ajutiselt ka selle lünga ära, kuni sobiliku kandidaadi leiame.”

Mul vajus selle peale suu ammuli. Alles see oli, kui Palmi sõnutsi olid kõik seda meelt, et just mina olen meie osakonnast see ainus töötaja, kes väärib ülendamis vaneminspektoriks. Seda kuuldes hüppas mu süda rõõmust lakke ja ma tänasin juhtivinspektorit kõikide kaunite sõnadega, mis mul vähegi meelde tulid. Paraku jätkus õnne ja rõõmu üksnes paariks hetkeks, sest piisas mul vaid kolleegidele oma ülendamisest teada anda, kui nood kukkusid võidu pajatama, kuidas Palm oli seda auastet pakkunud igale talle vastu jalutanud inspektorile. Kuna kõik taipasid, et seesugune au toob endaga kaasa vaid lisatööd ja mitte palgalisa, siis lükati ettepanek viisakalt tagasi, tuues ettekäändeks eriskummalisi põhjusi.

Vaid mina, tobuke, kukkusin õnnetult ülemuse seatud lõksu, tänu millele sai must täiesti ootamatult Eesti Politsei vaneminspektor, ehkki ma ise ei liigutanud selle heaks lillegi.

Noil aegadel oli mu paarimees Silver Suhaste, muidu täitsa nutikas poiss, aga ma sain üsna pea aru, et politseitöö teda ei huvita. Silver lappas igal vabal hetkel Äripäeva ja patras muudkui investeringutest ja äridest, mis pidavat tooma talle rahandusliku sõltumatuse, kuid paraku saabus sõltumatuse asemel kohale punapäine preili Tikker, kes haaras kuti kindlasse haardesse ja sõidutas ta oma hirmkiire kummipaadiga Hiiumaale, kus Silverist sai Kalana kandi kõige tublim noodavedaja. Pärast seda jäingi paariliseta ning ootasin hetke, mil Palm selle jutuks võtab. Nimelt kehtib meil osakonnas kindel reegel, et politseinikud töötavad tandemina – kui üks jääb autos passides magama, valvab teine, et ta relva pihta ei panda.

„Mõtlesin, et äkki sobiks juhendajaks Kärmas?” kogelisin Palmi ootamatule avaldusele vastuseks. „Tal pole ju ka hetkel paarilist.”

„Kärmasel on närvid läbi. Ta näeb öösiti unes seda rumeenlast, kes müüs talle Ülemiste parklas 150 euro eest kuulide vastu kaitsva käevõru.”

See oli minu jaoks üllatus, sest ehkki me olime Kärmasega iga päev ninapidi koos, polnud ta seesugusest juhtumist mulle kõssanudki.

„Ega see ju tegelikult vist ei kaitse?” poetasin vaevu üle huulte.

„Muidugi ei kaitse! Kui õnnelik Kärmas kuulis oma naiselt, et selline võru maksab Balta turul kaks eurot, sai

ta närvivapustuse ja oli kolm päeva siruli. Ma ei teagi, mis temaga nüüd teha,” oli Palm murelik.

„No kui nii, siis olgu! Keegi peab ju seda poissi koolitama,” vedasin näole virila naeratuse, „aga äkki saaks ma selle eest veidike palka juurde?”

Palm mõtles hetke ja teatas: „Palka ma ei saa sul esialgu suurendada, sest meie osakonnal on kõik rahad maha lõigatud. Aga sa võid võtta Sapiste BMW, mis pärast tema äraminekut garaazis seisab. Lase see mehaanikutel üle vaadata, saad oma nooruslikule tiimile korraliku sõiduriista!”

Too bemar oli mulle vana tuttav, olin selle esiistmel veetnud pikki tunde koos oma endise ülemuse, vaneminspektor Mart Sapistega kuriteopaikadesse sõites. Pärast 2019. aastal Lõuna-Eestis aset leidnud müstilist juhtumit, millest osa jäigi saladuseks, edutati Sapiste ministri nõunikuks ning koos sellega kadus ta siseministeriumi koridoride halli hämarusse. Mõnikord politseimaja koridoris teineteisega kokku põrgates me pikka juttu ei teinud, sest mina pidasin teda endiselt tainapeaks ja mölakaks ning küllap oli tema minust sarnasel arvamusel. Hoolimata kõrgest ametikohast nägi Sapiste välja samasugune vanamehenäss nagu vanasti: seljas must ülikond, jalas pruunid kingad ja peas tuttav nokamüts, mille ees kolm suurt tähte: PKV. Ma ei tea siiani, mida need kolm tähte tähendavad, nii nagu ka seda, miks Sapiste kunagi mütsi peast ära ei võta.

TEINE PEATÜKK

Kevin sai minu paarimeheks keerulisel ajal, mil Eestit oli tabanud kole viirus. Esialgu ei suhtunud sellesse kuigi tõsiselt, aga seejärel tekkis nii suur paanika, et inimesed ei julgenud enam sõpradele tere öelda ja poodi minnes pandi kätte kummikindad. Õhtuti kogunes kogu eesti rahvas televiisori ette vaatama „Aktuaalset kaamerat”, mille saatejuht kuulutas surnumatja häälega, kui palju inimesi on nakatunud, kui paljud neist on haiglasse viidud ja kui paljud otsad andnud. Kuna keegi ei teadnud, kuidas uus pahalane levib ja kuidas temaga võidelda, ilmusid silmapilkselt internetti kümned lahendused, mil moel viirusest jagu saada.

Mu hea sõbra Rauno töökaaslane Maris helistas kell kolm öösel ja jutustas innukalt, kuidas ta oli just Perefoorumist lugenud, et viiruse vastu aitab imerohi MMS koos looduslike graanulitega.

„Keemia ja looduse jõud käsikäes!” kiitis ta kohalike pereemade avastust ja lubas hankida vajalikku kraami nii palju, et jätkub ka mulle. Järgmiseks hommikuks leidsin netist veel kümme erinevat teooriat, kuidas koledat batsilli seljatada, nii et selleks ajaks, kui Maris kohale saabus, oli mul pea juba lootusetult sassis.

„MMS oli poest ära krabatud, aga üks tuttav santehnik lubas mulle kastitäie hankida,” kuulutas Maris, tõstes

lauale roheline kaanega plastnõu, millelt vaatas vastu punase harjaga kana.

„Kekkilä Kanankakka,” veerisin etiketilt, „mis ma sellega teen?”

„Kröbistad süüa! Puhas looduslik kraam! Haiseb jõledalt, aga kui paned pudru sisse, siis nii hull pole,” õpetas Maris. „Mul kõik viis last söid, ainult mees ajas sõrad vastu!”

Ma kujutasin elavalt ette, kuidas Marise mees sõrad vastu ajas ja söögilauas möirgas, sest too tüüp kaalub sada kilo, näeb välja nagu habetunud viiking ja räägib riimides. Iga kord, kui ta mulle otsa vaatab, jooksevad mul hirmujudinad üle selja.

„Nii et asi selge? Kui Torusiili saan, võtan ka sulle,” hakkas Maris end minekule sättima.

„Torusiili?” läksid mul silmad suureks, „mis ma sellega teen?”

„Jood! See on sama mis MMS, ainult teise nimega! Enne graanulid, siis lonks peale ning lõpuks kümme kükki, et tervistavad elemendid kõhus seguneks. Sellise rünnaku vastu ei saa ükski viirus!” kuulutas Maris ja pühkis uksest välja, et tormata appi järgmisele hädalisele.

Mõned päevad hiljem levis üle riigi kuulmus, et viiruse vastu aitavad hoolas kätepesu ja kange alkohol, ning siis läks lahti tõeline möll.

Veidi enne tööpäeva lõppu tormas tuppa juhtivinspektor Palm ja seletas lõõtsutades, et ta oli eelmisel õhtul näinud telekast, kuidas keemik Marek Strandberg õpetas inimesi pesema viinaga banaani ja pangakaarti.

„Kodus kehtestad kaks tsooni – räpase ja puhta,”

seletas Palm tähtsalt. „Poest tulles asetad poekoti algul rāpasesse tsooni, ise aga lähed teise tupp, kus on puhas tsoon, ja desinfitseerid seal käed viinaga. Seejärel paned kätte kummikindad ja kulged kahe tsooni vahel nii, et rāpases toas hõõrud ostu hoolikalt viinaga üle ning alles seejärel viid õuna või piimapaki puhtasse tsooni.” Jagades otse teleekraanilt hangitud hinnalisi näpunäiteid, näitas juhtivinspektor ka ise ette, kuidas tuleb protseduuri läbi viia, kuni tal toa ühest otsast teise jooksmisest keel vestil oli. „Päris lõpuks tuleb viinaga üle hõõruda ka pangakaart ja ostukott, et pahalane sealtkaudu ei ründaks,” pani ta kõigile südamele.

„Kas kartulid tuleb ka viinaga üle käia?” päris noorem-inspektor Trumm, mille peale sügas Palm kukalt: „Kartulitest polnud telekas juttu, küll aga sellest, et igasugune viin ei kõlba. Peab olema vähemalt 80-kraadine! Sõitsin täna, vilkur katusel, läbi kõik Tallinna ja Harju maakonna viinapoed, kuid igalt poolt on kange viin ära ostetud. Viimases hädas helistasin Liviko omanikule Enn Kunilale ja pakkusin välja, et me võime näitusel ta Kõlereid valvata, kui me saaksime kasvõi ühe kasti 80-kraadist viina, aga ta teatas, et üle kuue pudeli ei mängi välja, kuna majandusministeeriumi kantsler oli juba varahommikul lao puhtaks teinud!”

Pika tiraadi lõpuks tõstis Palm suure vaevaga hangitud viinapudeli pea kohale nagu võidukarika, viidates uhkusega sildil olevale numbrile 80. Juhtivinspektor pani pudeli riitulile ja andis teada, et koristaja käib saadud instruksioonist lähtudes kaks korda päevas kõik ukselindid ja kapinupud viinaga üle, et me ei nakatuks, mis olevat väga

tähtis, kuna ta oli kõrgemalt poolt kuulnud, et kriiside ajal kipub kuritegevus suurenema.

„Ja veel,” lisas Palm, „kätepesuga seoses on selgeks saanud, et viiruse tapmiseks on vaja käsi seebitada vähemasti 30 sekundit! Nii et iga kord, kui käsi pesete, loete kolmekümneni!”

„Siis võiks juba laulda!” arvas Vetevoog.

„Superidee,” hüüdis Palm vaimustunult, „aga mis laul see võiks olla? Selline, mida kõik teavad?”

„Äkki „Unustuse jõel?” pakkus välja Kummer, kes on pidudel alati kõva laulumees.

„Hea mõte!” leidis Palm. „Tapame batsillid kodumaise klassikaga!”

„Aga mida teevad need, kes viisi ei pea? Nagu mina?” halises nooreminspektor Trumm.

„Laulad nagu oskad! Või äkki tahad sa viirust levitada?” muutus sekretär Maili kurjaks.

Õnneks ei lasknud Palm tülit tekkida, vaid käskis Kummeril laulusõnad tahvlile kirjutada ning isikkooseisule laul selgeks õpetada. Peagi üürgas kogu osakond, kaasa arvatud õnetu Trumm: „Ka unustuse jõel on kallas kahel pool. Ka unustuse jõel võib seisatuda vool ...”

Palm kuulas laulmist särasilmil, kuid laulu lõppedes muutus ta äkki nukraks: „Pagan, see on vaid 25 sekundit pikk. Viis sekundit jääb puudu!”

Nüüd haarasid kõik kätte telefonid, et otsida internetist tuntud laulude sõnu ja neid ümisesdes kontrollida, kas need annavad 30 sekundit välja. Lõpuks jäid lauale kaks varianti: „Rong see sõitis tšuhh-tšuhh-tšuhh ...” ja „Põdrakasvataja laul”, millest viis võidu viimane, kuna enamik

politseinikke ei suutnud meenutada, kuhu piilupart sõitis, samas kui kõigil oli meeles, et põdrakasvatatajale viidi kingiks viina. Ka juhtivinspektor Palm jäi valikuga rahule, kuulutades, et antud juhul viiakse põdrakasvatatajale mitte viina kui joovastavat jooki, vaid hoopis viina kui desinfitseerivat vedelikku, sest kauged rahvad on samasuguse häda käes nagu meie.

Pärast tööpäeva lõppu jäime Vetevoo ja Kummeriga tasahilju kontorisse ning kui kõik olid lahkunud, keerasime Palmi toodud viinapudelil korgi maha ja tegime sarve soojaks. Kummer kallas pudelisse viina asemele vett, jättes tiba viina põhja, et lõhn päris ära ei kaoks, ning järgmisel päeval vaatasime lustlikul pilgul, kuidas koristaja meie mikstuuriga linke ja nuppe nühhkis.

KOLMAS PEATÜKK

Pärast esimeste päevade paanikat hakkas meil osakonnas suur hirm üle minema, sest politseinikud on ju ohtude ja kriisiolukordadega harjunud. Siis aga ilmus teleekraanile kuulus teadlane Irja Lutsar, kuulutades, et banaani pesemisest viinaga pole suurt tolku, kuna viirus levib õhu kaudu ning nakatumisest hoidumiseks on mõttekam kanda näo ees maski.

Maskide hankimisest sai hetkega nii kuum teema, et valitsuse kaks ministrit läksid lennujaamas omavahel kaklema, kuna nad ei suutnud kokku leppida, kummal neist on õigus lasta end pildistada maske vedava lennuki juures.

„Mina andsin Mustale Raimondile kolm milli ja ütlesin, et ta ajaks maskid Hiinast välja. Sina pole midagi teinud!” karjus üks minister, üritades samal ajal oma konkurenti rusikahoobiga nokauteerida.

„Maskid on minu vastutusala! Kogu kraam on minu oma! Kao siit minema, kuradi pätt!” röökis teine, põigeldes löökide eest jalalt jalale hüpeldes nagu Muhammad Ali.

Lõpuks läks madin nii tuliseks, et valitsus katkestas Toompeal hädaistungi ja peaminister kihutas lennujaama kaklejaid lahutama. Äkkvisiidi tulemusena seisis õhtuses „Aktuaalses kaameras” lennuki ees kaks ministrit kõrvuti – näod naerul, kuid käed endiselt rusikas.

Viidates politseitöö prioriteetsusele, suutis boss riiki saabunud esimesest maskilaadungist mõned kastid ka politseimajja lohistada, nii et iga töötaja sai allkirja vastu kaks helesinist maski: üks oli mõeldud argiseks kasutamiseks ning teine pidulikuks juhuks. Loomulikult oli seda liiga vähe, aga Palm püüdis probleemi lahendada, kutsudes appi kuulsa moekunstniku Reet Ausi, kes oli meisterdanud Hongkongist Tallinna lennutatud vanadest teksapükstest endale lapilise põlle ja jutlustas kirglikult, et vanast särgist saab teha parema uue särgi, kui uus särk üldse ongi. Ma ei saanud kogu sellest taaskasutuse värgist mõhkugi aru, kuid Palm läks seda kuuldes nii elevile, et ilmus järgmisel päeval tööle ruudulise maskiga, mille ta oli lasknud varustusosakonna naistel ömmelda oma proua kaelasallist.

„Heli nuuksus küll, et tema Burberry maksis Londonis tuhat eurot, aga ma üritasin talle selgeks teha, et inimese tervis on veel kallim,“ seletas juhtivinspektor maski loomise tagamaid, nügides nina pealt alla vajuvat taiest näpuga ülespoole. „Kurat, ma ütlesin, et traat peab tugevam olema, aga need varustusosakonna mutid on ju nii targad!”

„Ja naine andiski sulle oma salli?“ ei jõudnud Maili ära imestada.

„Mitte päris,“ teatas Palm stoilise rahuga, „sest teda polnud kodus, kui ma sellele mõttele tulin. Aga kui maskid valmis said, viisin ühe talle kingiks, ning kui ta rõõmustas, et see sobib tema salliga kenasti kokku, siis mainisin, et tegelikult see ongi tema sall!”

„Ja ta oli sellega nõus?“ pööritas Maili silmi.

„Kahjuks mitte! Ma küll selgitasin, et salli kannab ta ümber kaela üksinda, aga maske saab sellest mitu tükki, mis on kriisi ajal äärmiselt oluline argument, aga selle peale löi ta ukse pauguga kinni ja sõitis oma ema juurde. Õnneks sai vähemasti tütar aru, et tegu on õige asjaga, kuigi tema jagaks kogu meie vara abivajajate vahel laiali,“ pani Palm maskisaagale nukra punkti.

Taaskasutusest sai üleöö nii kuum sõna, et Eestimaa kodudes tõsteti kapisügavustest välja vanad Singeri õmblusmasinad ning pered vaatasid anuval pilgul vanaemade poole, lootes, et nood pole teleka ees tukkudes õmblemist ära unustanud ja on kriisiolukorras valmis panustama maskidefitsiidi vähendamisse.

Samal ajal saabus aga üks parlamendisaadik Toompea istungitesaali nõukaaegse sõjaväe kummiülikonnas ja gaasimaskis, tekitades sellega kaassaadikutes pimedat kadedust, kuna enamik inimesi oli pärast NSV Liidu vägede lahkumist vana sõjakraami rumala peaga minema visanud, teadmata, et seda on võimalik kriisi ajal taaskasutada. Kademeelsed kaaspoliitikud otsustasid kolleegile koha kätte näidata, toppides salamahti tema gaasimaski torbiku õhuava kinni, mistõttu saadik õhupuuduses kokku varises ja haiglasse toimetati. Kui ta sealt tagasi Toompeale saabus, sahistati, et tänu hapnikuvaegusele jäi tal tööle vaid pool aju, mida kinnitas ka fakt, et järgmistel valimistel kogus mees kolm korda rohkem häali.

Püüdes olukorda kontrolli alla saada, pidas valitsus Toompeal Stenbocki majas lõputut hädaistungit, peatades töö vaid selleks, et ministrid saaks end vahepeal searavaga sisse määrada. Tolle vanade eestlaste ravivahendi

tõi valitsusse konservatiivsete vaadetega siseminister, kes sundis ka teisi valitsusliikmeid esiisade traditsioone järgima. Mõned ministrid punnisisid käsule vastu, kurtes, et rasvalõhna haistvad koerad kipuvad neid koduteel limpsima ja hammustama, aga kui siseminister ähvardas valitsuskoalitsiooni laiali saata ja ise valitsema hakata, oldi nõus korraldusele alluma.

Kuigi avalikkusele kuulutati, et kurja pahalase alistamine kulgeb jõudsalt, oli peaminister sunnitud kabinetikoosolekul tunnistama, et tegelikult on kõik vahendid rakendatud ja tulevik tundub tume. Selle peale käis alati optimistlik rahandusminister välja idee kutsuda appi selgeltnägija.

„Võib-olla on tulevikus viirus juba seljatatud ja meil pole põhjust siin olevikus muretseda?” viskas ta õhku võimaluse, millest kogu valitsus lootusrikkalt kinni haaras, kuulutades välja kiirhanke tulevikku näha suutva eksperdi leidmiseks.

Hanke võitis nõid Varvara, kes saabus valitsuse istungile ja pööritas tarokaarte pannes nii õudselt silmi, et õrnahingeline kultuuriminister puges hirmununa laua alla. Ladudes kaarte erinevatesse kuhjadesse, jäi Varvaral lõpuks pihku keiser, mille ta asetas keset lauda, lausudes vaid ühe sõna: „Popov!”

„Popov? Mida see küll tähendab?” sügas peaminister kukalt, kui Varvara oli oma kaardid kokku korjanud ja ukse taha kadunud.

„Oleg Popov oli vanasti üle kogu Nõukogude Liidu tuntud kloun,” asus majandusminister meenutama oma noorusaega, mis oli möödunud noil kaunitel aegadel,

mil Doktorivorst maksis kaks ja viinapudel neli rubla.

„Kui Popov tuli areenile, siis naersid kõik inimesed üle Nõukogude Liidu,” kinnitas ka siseminister, „sest kõik teadsid, mis juhtub siis, kui sa ei naera. Tol ajal oli riigis kord majas, mitte nagu nüüd, kus igaüks patrab, mida sülg suhu toob!”

„Aga ma just guugeldasin, et too Popov on mõned aastad tagasi ära surnud,” kuulutas valitsuse noorim minister, kes suutis kasutada mobiiltelefoni ilma kõrvalise abita, mistõttu oli temast saanud koalitsiooni põhiline info-kanal. Selle uudise peale langes koosolijate tuju hetkega nulli.

Viimasel hetkel, kui paistis, et selgeltnägija töö tuleb visata prügikasti, sekkus vestlusesse blond naisminister, kes käis välja võimaluse, et ehk pidas spetsialist silmas hoopis doktor Arkadi Popovi.

„Arkadi on väga ilus mees,” märkis naine asjatundlikult. „Kui me paiskaks ta viirusevastase võitluse eeslinile, siis rahustaks see pereemad maha ning meie aadressil kostaks vähem kriitikat!”

„Superidee!” nõustus peaminister. „Seda enam, et meil ühtegi muud ideed pole! Otsige see Popov üles ja pistke ta õhtul telekasse!”

Nii saigi endisest kiirabiarstist üleöö Eestimaa usk ja lootus. Naised muust enam ei rääkinud kui Arkadi Popovist, keda toodi eeskujuks nii oma lorudele meestele kui ka laiskadele lastele, ning häda sellele, kes julges õhtul kodus iitsatada tol hetkel, kui doktor Popov hakkas uudistes rääkima müstilisest nakkuskordajast R, mille langemist oodati kogu riigis sama hardalt kui Koit Toome pulmi.